

ПЕТРИШИНА МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
доцент кафедри державного будівництва, кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Необхідність реформи місцевого самоврядування обговорюється вже досить тривалий час, проте спроби її впровадження ще не були успішними. У той же час децентралізація – це не просто бажання покращити публічне управління на всіх рівнях, а й необхідна передумова подолання політичної і соціально-економічної кризи в Україні. Зрештою, існуюча система місцевого самоврядування з точки зору ефективності та результативності здійснення повноважень значно відстає від вимог сучасності та стандартів, прийнятих у державах-членах Європейського Союзу, які впливають на якість його функціонування, а також забезпечення надання публічних послуг на рівні окремих регіонів.

Тим не менш, крім делегування певних повноважень, які, до речі, є обтяжливими для деяких органів місцевого самоврядування, а також здійснення загальнодержавного, але не завжди усвідомленого розширення (агломерації) місцевих громад, зараз важко говорити про унікально позитивні результати реформи децентралізації в Україні.

Крім того, слід мати на увазі, що рух до досягнення цілей реформи не є прогресивним, зокрема, враховуючи той факт, що після затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні концептуальні зміни в конституційно-правовому регулюванні цих питань відкладаються. Проте, не зважаючи на зазначене вище, заплановані органами публічної влади та оголошені політиками та державними діячами заходи, включаючи перегляд Конституції та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актів, слід визнати певним зрушенням у напрямку формування системи спроможного місцевого самоврядування та розвантаження системи органів державної виконавчої влади.

У свою чергу, Концепція реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади визначає, що публічні послуги повинні надаватися відповідно до державних стандартів, з урахуванням необхідності забезпечення: територіальної доступності, що передбачає надання послуг на відповідній території; належної матеріально-технічної бази для надання основних форм публічних послуг (органи місцевого самоврядування повинні мати у своєму розпорядженні відповідні засоби та інфраструктуру); відкритості інформації про послугу, а також порядок та умови її надання; професійності надання публічних послуг. Крім того, згідно із зазначеними положеннями, необхідно забезпечити постійну підготовку посадових осіб місцевого самоврядування [1].

На сьогодні основними нормативно-правовими актами щодо правового регулювання зазначеного положення цієї Концепції є: Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к / 96-ВР [2], Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05. 1997 р. № 280/97-ВР [3], Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9.09.1999 № 585-XIV [4], Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7.06.2001 № 2493 –III [5], Закон України «Про адміністративні послуги» від 6.09.2012 5203-VI [6], Закон України «Про соціальні послуги» від 17.01.2019 № 2671-VIII [7], Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05.10.2000 № 2017-III [8], Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади від 15.02.2006 № 90-р [9], Концепція розвитку електронних послуг в Україні від 16.11.2016 № 918-р [10], Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг від 30.01.2013 № 57 [11] та інші постанови, розпорядження, а також методичні рекомендації.

При цьому, не зважаючи на достатньо розгалужену нормативно-правову основу надання різних видів публічних послуг різними уповноваженими суб'єктами як окремим особам, так і суб'єктам господарювання, як на концептуальному, так і відповідно на законодавчому рівні й досі залишаються невирішеними такі питання: 1) розуміння та співвідношення понять «адміністративні послуги» та «публічні послуги»; 2) критерії відмежування і віднесення тих чи інших послуг до категорії «адміністративних послуг» або «публічних послуг»; 3) встановлення особливостей правового регулювання надання відповідних послуг (можливості їх врегулювання виключно законом та/або підзаконними нормативно-правовими актами); 4) перманентне відставання законодавчого регулювання означених питань від фактичних обставин (особливо яскраво виявляється на рівні регіонів) і навпаки – необґрунтоване випередження (часто пов'язане із необхідністю виконання державою взятих на себе зобов'язань щодо виконання різних міжнародних договорів і угод без врахування реальних можливостей); 5) і досі не достатньо високий рівень обізнаності як окремих осіб, так і суб'єктів господарювання про змінювані умови, способи тощо отримання тих чи інших послуг; 6) неналежний рівень координації дій різних уповноважених суб'єктів щодо ведення тих чи інших реєстрів і роботи з ними тощо [12; 13].

Насамкінець, не менш важливим є й той факт, що проваджувана в Україні реформа місцевого самоврядування і територіальної організації влади, й досі триває. Результати запроваджуваних заходів не завжди повною мірою відповідають її меті і завданням, одним з яких є забезпечення якості і доступності публічних послуг. Крім того, зважаючи на кризові явища світового масштабу, Кабінет Міністрів України пропонує скоротити видатки Державного бюджету, зокрема, субвенції на розвиток ОТГ та на соціально-економічний розвиток окремих регіонів, що не може не позначитися на вирішенні означених вище проблем забезпечення надання публічних послуг.

Список використаної літератури:

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-з. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (дата звернення 26.03.2020)
2. Конституція України: прийнята 28.06.1996 р. № 254к / 96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 26.03.2020)
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 26.03.2020)
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9.09.1999 № 585-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14> (дата звернення 26.03.2020)
5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14> (дата звернення 26.03.2020)
6. Про адміністративні послуги: Закон України від 6.09.2012 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> (дата звернення 26.03.2020)
7. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення 26.03.2020)
8. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14> (дата звернення 26.03.2020)
9. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80> (дата звернення 26.03.2020)
10. Про схвалення Концепції розвитку електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80> (дата звернення 26.03.2020)
11. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/57-2013-%D0%BF> (дата звернення 26.03.2020)
12. Адміністративні послуги: посібник / В. Тимошук; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». Київ.: ТОВ «Софія-А». 2012, 104 с.
13. Надання адміністративних послуг у муніципальному секторі. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / В. Тимошук / Асоціація міст України. Київ, ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 124 с.

Ключові слова: публічні послуги, адміністративні послуги, соціальні послуги, муніципальні послуги, реформа децентралізації, органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади.

Ключевые слова: публичные услуги, административные услуги, социальные услуги, муниципальные услуги, реформа децентрализации, органы местного самоуправления, органы исполнительной власти.

Key words: public services, administrative services, social services, municipal services, decentralization reform, local self-government authorities, executive power bodies.